

Izhaja
v torek, četrtek in
soboto.

Stane mesečno Din 7—
za inozemstvo Din 20—
Posamezna številka
1 Din.

Štampar poštno-čekovnega
zavoda Štev. 10.666.

NOVA DOBA

**Uredništvo
in upravljalstvo:**
Celje
Strossmayerjeva ulica 1,
pritličje.
Rokopisov ne vračamo.
Oglaš po tarifu.
Telefon int. štev. 65.

Dr. Voja Marinkovič je — in zopet ni vrnil mandata.

Vukičević redivivus? — Novi man-
datar berlinski poslanik Balugdžić?

Beograd, 22. marca. G. dr. Voja Marinkovič, ki je prejel od kralja mandat za sestavo koncentracijske vlade, je bil danes dopoldne sprejet na dvoru v avdijenci. Po avdijenci je izjavil novinarjem, da je že sinoči vrnil kralju mandat in da se je šel danes vladarju zahvalit za izkazano zaupanje. Situacija je popolnoma nejasna.

Za njim je bil sprejet v avdijenci g. Vukičević, ki je po prihodu z dvora na splošno začudenje zatrjeval, da g. dr. Marinkovič še ni vrnil mandata, če bi se pa to le bilo zgodilo, nima doslej še nihče mandata.

V ospredju kombinacij stojita verziji, da bo obnovljena Vukičevićeva vlada ali da bo poverjen naš berlinski poslanik g. Balugdžić s sestavo koncentracijske vlade.

Velezanimiva izjava Stjepana Radića.

V Celju, 21. februarja.

Znano je, da je Stjepan Radić v svoji nedeljski avdijenci predlagal kralju, naj pozove kako nevtralnega, nestrankskega osebo na čelo vlade, ako ne bo mogoče najti primerne osebe v parlamentu. G. Radić je pri tem lahko mislil na kakega generala, lahko pa tudi na kakega nevtralnega civilista. Radi tega predloga je nastal silen krič med radikali, klerikali in celo med nekimi demokrati. Očitati so g. Radiću, da stremi za vojaško diktaturo v državi. Na te očitke je g. Radić v ponedeljek dal časnikarjem sledečo izjavo:

Povedal bi vam rad nekoliko besed na to takozvano vznemirjenje ali ogorčenje, ki sem ga videl v časopisju, pa tudi pri nekaterih radikalih in demokratih. Koncem koncev: čudim se, da g. Radić spozablja, kakšen je bil začetek te države (SHS). Saj so jo osnovali vojak, ki so se tudi za njo žrtvovali. Civilisti so bili (ob revoluciji leta 1903.) v takem strahu, da je začel celo ranjki Protić klicati zarotnikom, ko so ga prišli (radi vlade) iskat: Go-

spodje, jaz nisem ničesar kriv! Ti zarotniki so menda edini v zgodovini, ki niso za sebe ničesar zahtevali. Politiki so bili v strahu, a oni so politike hrabro, jim dali vlado in zopet sklicali Narodno skupščino, ki jo je Aleksander Obrenović (nasilno) razpustil. Nikoli ni bilo lepše prilike za vojaško diktaturo, a oni (zarotniki) je niso uvedli. No in danes, ko se ve, kdo je privedel Karagjorgjevića, odnosno odprl jim pot, kdo je iz Srbije ustvaril ustavno in parlamentarno državo in kdo je Srbijo potem demokracije dovedel tako daleč, da je mogla postati Pijemont za velik del južnih Slovanov, tedaj, ko se vse to ve, ali ni potem naravnost histeričen strah onih malo-pridnežev, od katerih se podicajradikali boje za kroglice volilcev, demokratski bankokrati pa za svoje neopravičene dividende.

Tega, kar zahteva kmetško-demokratska koalicija, namreč depolitizacija uprave, popolno spremembo državnega proračuna, celo vrsto zakonov, ki naj dvigajo kmetijsko proizvodnjo in ki nas morajo dovesti do tega, da padejo carinske meje proti Avstriji in Nemčiji in se nam zaguarajo tržišča, ki bodo večja in boljše nego smo jih imeli pred vojno, tega se boje vsi oni, ki niso z narodom in mislijo, da bodo oškodovani njihovi osebni interesi. To so bankirji, ki špekulirajo, oderuhi, ki ljudstvo gulijo, policajci, ki pridejo s silo do mandatov. Da so ti zgubljeni, je jasno.

Vsi ti ljudje vidijo še jedno: svet bode videl, da se najdejo i Hrvati in armada na nekem moralnem principu, ker mi ne kličemo armade v parlament nego mi predlagamo samo, da se eventualno postavi vojak na čelo vlade tako dolgo, dokler se velike srbijske stranke ne sporazumejo in dokler se svojega partizanstva ne odvadijo. Svojevoljno pa tega ne bodo storile, nego mora priti pritisk od zgoraj, od naroda, od ugleda države. Vlada zastopa državo in kmetško-demokratska koalicija je morda edino ona, ki zastopa narod. Ti dve moralni in dejanski sili ste znabiti edini zmogni sporazumno takoj odpraviti partizanstvo, najprej radikalsko, ki je najstrašnejše, pa tudi demokratsko. Od tega sporazuma je odvisen obstanek naše države. Mogel bi vam tu omeniti samo to, da imamo v državi takega partizanskega okrajnega glavarja, ki kmetom skube brke. (Tu našteva g. Radić razne gorostasnosti, ki so jih zakrivilo posamezni glavarji na ljubo poedinim radikalskim poslancem.) Vsi ti kmetški siromaki so bili Hrva-

ti, člani HSS, celo predsedniki krajevnih organizacij. Bili so slučaji, ko jim je rekel glavar, da morajo takoj ustanoviti radikalsko krajevno organizacijo, drugače jih bo držal v zaporu leto dni, dokler ne propadejo. Tako so se v zaporu organizirale radikalske organizacije. Nekega takega poglavarja je Velja Vukičević dan pred svojo ostavko napravil za državnega oddelnega svetnika, in to je jedna od najvišjih administrativnih služb.

Ako se to ve in ako mi v parlamentu povemo nešteto takih divjaštev, potem je tu najnujnejši problem, najnujnejše vprašanje, da se tako partizanstvo okrne in izloči. Radikali in demokrati v svoji koaliciji to partizanstvo jačajo. Radikalski okrajni glavarji preganjajo demokrate, a demokratski radikale. Ljuba Davidović nam je rekel sam: Ako mi v kakem okraju odkrha samo pet ljudi, ki se bavijo z javnimi posli, mi uniči tamkaj stranko. Zato jaz moram biti v vladi. — Dr. Ninčić sam se pritožuje: Ninčić je pašičevac in kakor slišim, je bil celo pri Nj. Vel. kralju, da je v njegovem okraju odpustil Velja Vukičević preko sto uradnikov. Imenoval je za velikega župana bivšega madžaronskega konfidenta Rajčiča in »maknil« je celo vrsto uradnikov, profesorjev, direktorjev in učiteljev. To dela Velja Vukičević dr. Ninčiću — kaj še le mora delati drugim! Kaka je to uprava? To se dela v Vojvodini, ki je jedna od najnaprednejših in najbolj prosvetljenih pokrajin naše države. Sedaj si mislite, kaj se godi v južni Srbiji. Vprašanje depolitizacije naše uprave ni samo teoretično vprašanje, temveč za nas vprašanje življenja ali smrti. G. Radić tu še nadalje našteva napake naše uprave in spominja, kako je rekel vseučiliški profesor dr. Vrbanić v hrvatskem saboru: »Do volitev pripravljaj upravo volitve, ob volitvah goni narod na volitve in ga davi, da glasuje za vlado, po volitvah pa se maščuje nad njim radi glasovanja in nastopa pri volitvah. Zato mora taka država propasti.« Tako je govoril dr. Vrbanić. In zato je propadla Avstro-Ogrska, ki je imela v nemških pokrajinah izvrstno upravo, na Češkem dobro in v jugoslovanskih pokrajinah še pasabel. Treba je torej našo državo ob pravem času obvarovati večjih škod, ko so se nam že napravile. Način pobiranja davkov na pr., kakor se danes izvaja v prečanskih krajih, se ne more niti označiti z besedo »harač«, ker bi bilo to premalo. To je sistematično uničevanje narodnega gospodarstva. Sam Beograd, pra-

vi g. Radić, je na dolgu 750 milijonov dinarjev davkov, kmetom se pa jemlje vse. Isto strahovito stanje imate tudi v Sremu in Vojvodini.

Nato kritizira g. Radić delovanje demokratov in radikalov v verifikacijskem odboru, ko so prekinjali seje in hodili izpraševat g. Vukičevića, kako se naj postopa (!) glede verifikacij. Oni so morali vedeti, da je za tako presojo edino merodajen zakon in ničesar drugzega, a Velja Vukičević je napravil iz te zadeve vprašanje zaupanja. Zahteval je, da to mora biti tako in tako, drugače pada ostavko. Prosili in zaklinjali smo Ljubo Davidovića, naj se bar ne verifikira mandat dr. Dušana Subotića v Somboru, ker smo današnje dogodke predvidevali. Mi smo rekli, da je parlamentu potreben Marko Trifković, drugače zgubi pravo vodstvo. Ko so se radikali onemogočili s tem, da so vrgli iz parlamenta Marka Trifkovića, hočejo sedaj imeti Vukičevića na čelu koncentracijske vlade. Tega pa mi ne dovolimo. Ko smo stali pred odločitvijo, ali hočemo Velja Vukičevića ali jedno najstarejših imen iz naše vojne zgodovine, smo se odločili za poslednje. In to zato, ker mislimo, da je z nami cela naša novejša zgodovina in da je z nami zlasti zdrava pamet in zdrav občutek. To je bila naša misel in naš predlog; kralj ga more sprejeti ali odbiti.

Tudi dr. Marinkovič se je ponesrečil?

Od ponedeljka dalje se je razvijala vladna kriza sledeče: Ker se g. Vukičeviću ni posrečilo pridobiti k sodelovanju v njegovi vladi kmetško-demokratske koalicije, je vrnil v ponedeljek popoldne Nj. Vel. mandat za sestavo vlade. Na to je pozval kralj bivšega zunanjega ministra dr. Marinkovića, naj sestavi koncentracijsko vlado. Včerajšnji dogodki pa so pokazali, da se tudi dr. Marinkoviću ne bode posrečilo sestaviti koncentracijske vlade, ker je kmetško-demokratska koalicija kot jedna od največjih skupin v parlamentu odklonila sodelovanje z utemeljitvijo, da se dr. Marinković ni hotel ozirati na njene temeljne zahteve (sprememba proračuna in davčnega zakona, depolitizacija uprave itd.), pa tudi ni hotel zasigurati KDK nobenega važnejšega ministrstva, tedaj niti zunanjih, niti notranjih zadev in tudi ne finančnega ministrstva. KDK bi bila v tej vladi samo peto kolo, nosila bi pa vso odgovornost za režim. Po poroči-

Rajko Vrečer:

Volitve na žalskem magistatu 1. 1817.

Leto 1817. je bilo na žalskem magistratu zelo živahno; saj so se vršile dne 8. junija t. l. na rotovžu volitve v magistratni odbor. Tozadevni zapisnik, ki so ga podpisali Feliks Leopold Reddi kot trški sodnik in Melchior Kotschever ter Franz Schusteritz kot magistratna svetovalca, pravi:

Na ponovni poziv vsega meščanstva se vrši danes volitev odbornikov (Ausschussmitglieder) za deželno-knežji trg. Trški sodnik je nagovoril navzoče volilce sledeče: »Ker se je nedavno prepričala posebna komisija s strani okrožnega urada (Kreisamt), da v našem trgu še ne obstajajo redni odborniki, ki so pa iz raznih vzrokov nujno potrebni, zato se vrši danes volitev ter se vso meščanstvo s tem opozarja, da odda svoje glasove le takim možem, kojih pravičnost je znana, ki nam v gotovih slučajih lahko svetujejo in od katerih lahko pričakujemo vse najboljše.

Po teh besedah se vrši potem volitev v »lepem redu«. 1. Jakob Verdovšek odda svoj glas Širci, Šentaku Mihaelu, Žiganu, Francu Taušlu,

Andreju Škaferju, Niedermayerju in Novaku. 2. Matevž Hlačer odda svoj glas gg.: Taušlu, Niedermayerju, Kocelijju in Mihaelu Šentaku. 3. Ivan Širca odda svoj glas Mih. Šentaku, Černicu, And. Škaferju, Remicu, Niedermayerju, Žiganu, Kolencu in Zottlu.

Nadalje so glasovali: 4. Franc Šušterič, 5. Pongrac Matko, 6. Karol Niedermayer, 7. Melchior Kočevar, 8. Jakob Šentak, 9. Mihael Gaser, 10. Mihael Šentak, 11. Franc Koceli, 12. Wirth Josef, 13. Ivan Eimsinger, 14. Franc Robnik, 15. Andrej Sager, 16. Johan Erbar, 17. Martin Remic, 18. Jakob Weber, 19. Gašper Verdovšek, 20. Andrej Černic, 21. Lorenc Lichtenegger, 22. Jožef Lichtenegger, 23. Ivan Žigan, 24. Franc Taušl, 25. Andrej Debelak, 26. Martin Žuža, 27. Andrej Škafer, 28. Dominikus Karg, 29. Matija Andreč, 30. Martin Jošt, 31. Ivan Blasir, 32. Ivan Stibi, 33. Martin Novak, 34. Jožef Gugler, 35. Juri Golob, 36. Ivan Pucher, 37. Maks Taušl, 38. Matija Zaveršek, 39. Gašpar Venkovič, 40. Jožef Šušterič, 41. Miha Kernovšek, 42. Jože Gelovšek, 43. Gašper Habernik, 44. Matija Vertačnik, 45. Matija Potrata, 46. Bartolomej Jug, 47. Juri Bader.

Nato se zapisnik sklene in od zgoraj imenovanih podpiše.

Iz zbirke oddanih glasov je bilo razvidno, da je dobil Ivan Žigan največ glasov; njemu sledi Mihael Šentak, potem Ivan Jurij Širca, potem Franc Taušl, potem Karl Niedermayer, potem Andrej Škafer, nato Andrej Černic in slednjič Martin Remic, ki so s tem izvoljeni odbornikom in potrjeni s sledečim dekretom, ki ga je prejel vsak odbornik pismenim potem.

Dekret se glasi: Ker ste bili dne 8. prejšnjega meseca pri redno se vršiči zbirki glasov sodobnih tržanov med drugimi tudi Vi izvoljeni odbornikom, Vas s tem obveščamo in povabimo na dan 21. t. m. ob 9. uri dopoldne na naš magistrat.

Na žalskem magistratu se dne 21. julija 1817. zberejo poleg sodnika in svetovalcev nekateri novoizvoljeni, povabljeni odborniki, sodnik Reddi pa spregovorijo sledeče: »Ker ste bili moji gospodje izvoljeni odbornikom z večino glasov vsega meščanstva, upamo, da ste si s tem pridobili naše zaupanje, kar je za magistrat zelo laskavo in vem, da si bodete prizadevali tudi ohraniti naše zaupanje ter se potrudili, storiti vse, kar je potrebno za red in edinstvo vseh prebivalcev, da le-te poučujete o vsem v potrebnih slučajih in da ste jim sploh v vzgled, da bodo morali reči tudi zunanji prebivalci, da so tržani Žalca pošteno možje in

se s tem vzdržuje ugled vsega trga. Magistrat pa tudi račun na Vašo uslužnost s tem, da Vi, moji gospodje, jamčite z vsem premoženjem glede podpore magistratu, ki je poln odgovornosti, in Vas objednem spominjam na že položeno meščansko prisego.

S tem se zapisnik sklene in vsestransko podpiše.

Novoizvoljeni odborniki se zberejo dne 19. septembra 1817 v navzočnosti sodnika in svetovalcev zopet na žalskem magistratu, kjer govori sodnik: »Ker ste izvoljeni odbornikom ter ste si s tem pridobili zaupanje vsega tržanstva, ste sedaj upravičeni izvoliti iz svoje srede dva člana magistrata ter se opozarjate, da določite takšne možje, ki so iz Vašega prepričanja vredni Vašega zaupanja. Da se vrši volitev brez vseh ozirov, naj bo glasovanje pismeno.

1. Melchior Kočevar odda svojo glasovnico Iv. Juriju Širci in Andreju Škaferju. 2. Franc Šušterič napiše imeni Iv. J. Širca in Mihael Šentak. 3. Ivan Žigan napiše imeni Iv. J. Širca in Karol Niedermayer. 4. Mihael Šentak napiše imeni Martin Remic in Karol Niedermayer. 5. Iv. Jurij Širca napiše imeni Franc Taušl in Karol Niedermayer. 6. Franc Taušl napiše imeni Ivan Jurij Širca in Karol Niedermayer. 7. Karol Niedermayer na-

lih, ki jih imajo današnji jutranji listi, mislijo jedni, da se bo kralj odločil za staro Vukičević-Davidovičovo koalicijo, drugi pa mislijo, da so sedaj izčrpane vse parlamentarne možnosti za rešitev krize in pride do vlade z izvenparlamentarno osebo na čelu. Člani take vlade bi pa bili predstavniki večjih parlamentarnih skupin.

Celjske vesti.

c *Običajni tedenski sestanek krajevne organizacije SDS za mesto Celje* odpade danes.

c *Mestno gledališče*. Prve dni meseca marca se v prizori F. S. Finžgarjeva popularna narodna igra »Divji lovec« v novi inscenaciji in režiji g. rav. V. Bratine. Sledeč točno začrtanemu programu, ki si ga je zastavilo naše gledališče že v začetku sezone, pride zdaj na vrsto narodna igra.

c *Tudi celjski lovci* pristrčno častitajo zaslužnemu predsedniku Slov. lovskega društva g. dr. Ivanu Lovrenčiču k njegovi petdesetletnici.

c *3. marec 1928.* — Leta 605 pr. Kr.: Nebukadnezar ustanovi veliko Babilonsko državo. Leta 70 po Kr.: Titus razruši Jeruzalem. Leta 1492 po Kr.: Kolumb odkrije Ameriko. Leta 1918 po Kr.: Konec svetovne vojne. Leta 1928 po Kr.: 3. marca — planinski sejm — Celjski dom.

c *»Slovenec« in gladujoči v Hercegovini in Dalmaciji*. Današnji »Slovenec« ima na 4. strani sledečih dvoje poročil: »Glad v Hercegovini. Po poročilih Rdečega križa v Mostarju strada v Hercegovini okrog 14.000 družin s 70.000 člani. V samem Mostarju gladuje 2.600 ljudi« (glej poročilo »Politike«) in »Tudi Dalmacija strada. Na otoku Braču je nastala velika lakota. Posebno stradajo kraji, kjer ni industrije. V neki vasi so za lakoto umrle tri osebe.« — Na 5. strani pa trdi današnji »Slovenec«, da so demokrati stali v celjskem občinskem svetu predlog, naj se podari Rdečemu križu za gladujoče v Hercegovini in Dalmaciji deset tisoč dinarjev, »s prozornim namenom« in »da ne gre dati denarja, ne da bi se že naprej vedelo, če bo prišel v prid res tudi najbednejšim.« (To je še povrh drzno sumničenje »Rdečega križa«!) Taka je klerikalna krščanska ljubezen do bližnjega in tako je njihovo jugoslovanstvo v praksi. Ali mora res biti klerikalno-radikalna podivjanost tako daleč, da preprečuje celo dobrodelnostne akcije in sumiči celo organizacije kakor je »Rdeči križ«, če na pr. demokrati predlagajo zanj podporo v čisto določeno svrhu?

c *Maskerada Olepševalnega in tujsko-prometnega društva*, ki se je vršila večeraj v Celjskem domu, je bila kot vedno, zelo dobro obiskana, tako da so bili obširni prostori skoraj pre-

napolnjeni. Dekoracija je bila vsa v zelenju in cvetju iz mestne vrtnarije. S krašenjem in sploh s celim aranžmanom so se mnogo trudili gospa Marica Turnškova, gosp. Rihteršič in spretni naš mestni vrtnar g. Jelovšek, za kar jim gre posebno priznanje. Med gosti je bilo zelo mnogo mask; nekatere med njimi so bile prav originalne in okusne. Prvo nagrado za dobro masko je dobila gđ. Kokotova, drugo ga. Pepernikova in tretjo gđ. Manica Kalanova. Plesalk in plesalcev je bilo celo za obširno dvorano preveč; dasi so bile na pr. pri četvorki tri vrste, so bili vkljub temu ljudje v veliki tesnobi. Hotelir g. Hlavač se je odlično potrudil, da je s kuhinjo in izvrstnimi svojimi vini dobro postregel množične goste.

c *Seja krajnega šolskega odbora* za obe celjski mestni osnovni ter obe meščanski šoli se vrši v petek dne 24. februarja ob 6. uri zvečer v zbornici mestne osnovne šole.

c *Dečji dom Franje Tavčarjeve*. 60-letnico priljubljene podpredsednice N. Ž. S. in predsednice številnih ženskih organizacij gospe Fr. Tavčarjeve je proslavilo ženstvo Slovenije na način, ki najlepše odgovarja duhu njegove voditeljice. Zbralo je v nekaterih tednih preko 100.000 Din za dečji dom ob morju, ki se bo v trajen spomin na veliko ženo imenoval dom F. Tavčarjeve. Tudi celjsko ženstvo — organizirano v kolu jugoslovenskih sester — se udeležilo velike akcije, ki bo seveda zahtevala še mnogo truda in žrtev, da zasigura celjski deci vsakoletno okrepitev ob našem divnem Jadranu. Že pred vojno so bili ob morju domovi, last države ali velikih mest n. pr. Dunaja, Zagreba, Gradca itd. Tudi sedaj se zopet pojavlja zanimanje za jadranske obale, kot zdravilišča za deco. Čehi, Avstrijci, Hrvati kupujejo stavbišča, da zgradijo dečja okrevališča. Kakor pri nas, so tudi pri teh narodnih gonilnih sila žene, ki se n. pr. na Češkem, v Avstriji tim kaže udeležujejo, ker ima tam ženstvo vse državljanske pravice, ki jih naše nima. Naši moški so v divjem strankarskem boju izgubili misel za tako podrobno socialno delo, oni tudi ne opazijo tako hitro, če otrok slabi in peša, kakor skrbno oko matere žene. Zato ni čudno, da je ideja dečjih domov — pa bodisi za dojenčke, ali na morju ali v plaminah — prevzelo ženstvo in kakor kažejo dejstva, z najlepšim uspehom.

c *Poročilo se je* v ponedeljek v Petrovčah g. Aleksander Simončič, posestnik v Sevnici, z gđ. Marico Lešnik iz Loznice pri Žalcu. Na gostiji se je nabralo na inicijativo g. Naraksa za celjsko Dijaško kuhinjo 160 Din. Obilo sreče! (Denar se nahaja v naši upravi.)

c *Rdeči križ*. V četrtek 23. februarja se vrši občni zbor društva »Rdeči križ« za Celje mesto ob 20. uri v sejni dvorani mestnega magistrata z običajnim dnevnim redom. Odbor

vljudno vabi vse članstvo k mnogobrojni udeležbi.

c *Intermezzi iz zadnje seje občinskega sveta*. Referent za mestno elektrarno priporoča, da se naj Olepševalno in tujsko-prometno društvo oprosti plačevanja pristojbin za veliko javno uro na Glavnem trgu in da se naj ta ura spoji tudi z javno razsvetljavo. Občinski svetnik g. dr. Ogrizek (komentira): »Da bo Žumer vedel, kdaj je policijska ura!« — Obrtno-tržni referent deli in odteguje v svojem referatu koncesije. Ker se ne sega kompetenca naše občinske samouprave tako daleč, ga podučni župan, da gre le za izjave o lokalni potrebi... Klic s poročevalske klopi: »Jasno, jasno!«

c *Sodniški izpit* sta napravila pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani pravna praktikanta g. Ivan Karlovšek in Stanko Pečar. Častitamo!

Iz Št. Jurja ob j. ž. Pretečeno nedeljo je vprizoril dramatičen odsek Sokolskega društva dr. Dobovškovo veseloigro »Rodoljub iz Amerike«, kjer nastopi 17 oseb — za šentjurske razmere lepo število. Igralo se je duhu igre primerno v živahnem tempu. Da so naši stari igralci svoje vloge izvrstno rešili, temu se nismo čudili, a da so se tudi novi člani odseka, ki jih do sedaj na odru še nismo poznali, tako dobro odrezali, nas je prijetno iznenadilo. Vloge so bile pač dobro razdeljene, režiser je imel srečno roko. Jako ljubke so bile pevske točke, ki sta jih odpeli skupini gđ. Zdošekova in g. Brišnik ter gđ. Uršičeva in g. Rongador. Nove, jako okusno izdelane kulise so tudi mnogo pripomogle, da je bil uspeh popoln. Pomkovanom pa, ki bodo v nedeljo imeli priliko ogledati si »Rodoljuba«, želimo, da bi se prav tako od srca smejali kot smo se mi šentjursčani.

c *Umrli je* v celjski javni bolnici 71-letni viničar Janez Pečovnik iz Zbelovega.

c *Planinske izkaznice za polovično vožnjo* so že vse prispele. Člani S. P. D. se naprošajo, da jih čimprej dvignejo pri g. Vrtovcu, drogerija Central.

c *Zgorelo je* gospodarsko poslopje posestniku Jerneju Pušniku na Svetini pri Celju. Zgorela je krma, orodje in stroji, preša, mnogo živeža in drugih premičnin. Gospodar je bil slabo zavarovan in se nahaja v veliki stiski.

c *Mačka povzročila požar*. Zadnjo soboto zjutraj je začelo goriti gospodarsko poslopje Leopolda Napotnika v Gavcah pri Šmartnem na Paki. Zgorela so gospodarska poslopja ter kozolec, hiša je pa ostala nepoškodovana. V zadnjem trenutku se je posrečilo rešiti živino. Ogenj je zanel mačka, ki se je grlela preblizu železne peči. Užgala se ji je dlaka in v bolečinah je tekla mačka v gospodarsko poslopje, kjer je zanelila slamo

c *Zlato poroko* sta obhajala v nedeljo v Cerovcu pri Št. Jurju ob j. ž. zakonska Anton in Ana Grajšelj. Ker je g. Grajšelj vnet lovec, ga je ob tej redki svečanosti počastila s svojim obiskom tudi večja lovška družba.

c *Triglavanski elitni ples v Mariboru dne 10. marca 1928*. Dne 10. marca t. l. se vrši v veliki Unionski dvorani v Mariboru četrti elitni »Triglavanski ples«. Od dosedanjih treh plesov sta se vršila dva v Mariboru in eden v Celju. V Mariboru se je vršil zadnji »Triglavanski ples« leta 1925 ob priliki 50 letnice akademskega društva »Triglav«. Takratna prireditev je bila nad vse sijajna in je imela tako rekorden obisk, kakor še nobeden ples v Mariboru. Tudi za letošnjo prireditev je zanimanje že vsestransko. Saj je znano, da je »Triglavanski ples« rendezvou za starešine »Triglava« iz cele Slovenije. Pa tudi naše narodno občinstvo smatra »Triglavanski ples« kot prireditev, kjer se snidejo znanci in prijatelji iz najboljših naših krogov. Zato ni čudno, če se že sedaj od vseh strani obračajo obiskovalci glede vabil, ki se bodo v najkrajšem času začela razpošiljati. Velika Unionska dvorana bo okrašena kakor še pri nobenem letošnjem mariborskem plesu. Pripravljeni smo, da tudi letošnji ples ne bo zaostajal za zadnjim, kar se tiče obiska. Obiskovalci se tudi naj zavedajo, da se vrši »Triglavanski ples« samo vsako tretje leto v Mariboru. Pred vsem apeliramo na triglavanske starešine, da da se v čim večjem številu udeležijo te prireditve. Pripravljeni pa smo, da se bo tudi naše narodno občinstvo odzvalo v ogromnem številu, saj je namen prireditve dobrodelen, ker je čisti dobiček določen za podporo visokošolcem. Triglavanski ples je poleg članarine glavni denarni vir starešinske zveze, katere podpore visokošolcev so že prekoračile prvih 10.000 dinarjev. Le gmotno dobro uspela prireditev bo dala stareš. zvezi zopet možnost za njeno človekoljubno delovanje. Kdor želi vabila, naj se obrne na naslov: »Dr. Miloš Vauhnik, Maribor, Aleksandrova cesta«, ker je vstop samo proti vabilu. V spomin na 50 letnico slavnega I. R. Kukulovečkega izide na večer prireditve tudi nova, bogato ilustrirana izdaja Križevackih Statutov. — Starešinska zveza »Triglav« v Mariboru.

Mirko Hočevar:

Ena noč in pol.

(Predpustne refleksije v pepelnici mizeriji.)

Karneval!

Vonj teles in dišav se zliva z muziko in ustvarja dionizijsko razpoloženje.

Hihetanje razigranih mask, zapeljivo dobrikanje; nemaskirani gospodje nezaupni.

Si res prelepa, Španjolka?

Cigank in apašev je polna dvorana.

piše imeni Iv. Jurij Širca in Miha Sentak. 8. Andrej Černič napiše imeni Iv. Jurij Širca in Ivan Žigan. 9. Martin Remič napiše imeni Andrej Škafer in Ivan Žigan. 10. Andrej Škafer napiše imeni Iv. Jurij Širca in Ivan Žigan.

Pismeno glasovanje izkazuje, da imata Ivan Jurij Širca in Karol Niedermayer največ glasov ter sta s tem izvoljena članom magistrata. Služba se jima polaga kar najbolje na srce ter se ponovno opominjata na položeno prisego.

Zapisnik se sklene in vsestransko podpiše. Pečat.

Žalec, dne 24. septembra 1817.

Reddi, trški sodnik.

Melhor Kočvar, mag. svetnik.

Franc Šušterič, mag. svetnik.

Iv. Jurij Širca, član magistrata.

Karl Niedermayer, član magistrata.

Pomen univerze v Ljubljani za Slovence in državo SHS.*

Ideja univerze v Ljubljani je historična, vresničena v celoti prvič pod žezlom velikega Napoleona.

H gimnaziji, ki se je ustanovila v Ljubljani 1563, se je pridružila v toku stoletij vrsta višješolskih institucij, ki morejo veljati za organično pripravljane poti do celotne univerze. Tu so bile: od začetka XVII. stoletja filozofija in teologija, ki sta podeljevali tudi doktorat; od 1760 stolica za občno in specialno fiziko; od 1762 za kirurgijo in anatomijo; od 1767 za mehaniko; približno od 1767 za poljedelstvo.

Ko je dunajska vlada brez vsakršnega ozira na potrebe ljubljanskega kulturnega okoliša z gesto absolutista 1783 ljubljanske bogoslovce dirigirala v Gradec, a 1784 filozofsko fakulteto iz Ljubljane premestila v Inomost, se je vsa Kranjska združila v klicu, naj se Ljubljani izgubljene sto-

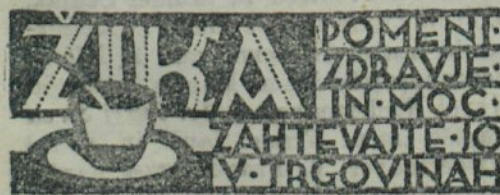
lice vrnejo, a obenem so kranjski stanovni tudi zahtevali, naj se ustanovijo še nove stolice: za nautiko, finančno-policijsko znanost in naravno pravo ter praktični kurzi za juriste. Ker je kirurško-anatomična šola v Ljubljani tudi po odpravi filozofije še obstojala, je bila v tej zadevi kranjskih stanov zajeta ideja, da se ustanovi v Ljubljani popolna univerza takratnega avstrijskega tipa.

Centralistična zaslepljenost, ki je vodila avstrijske politike že takrat, ko so ljubljanske visokošolske institucije po 1773 začeli degradirati ter jim okrnjevati značaj univerzitetnih zavodov, je mogla biti vzrok, da so v tem pravcu vztrajali in da so ostali gluhi tudi za predlog kranjskih deželnih stanov iz 1786-7. A eno izmed pogrešk so morali popraviti: Ljubljana je dolžna 1788 zopet »filozofski študij«, 1791 zopet »teološki študij«, a obenem je imela tudi »kirurški študij«, kjer se je predavala kirurgija, anatomija, porodništvo in živinozdravništvo. Na vseh treh »študijih« so predavali »redni« in »izredni učitelji«, ki so imeli svojega »rektorja«.

Kar so kranjski stanovni 1786 želeli dobiti od Dunaja, se je realiziralo takoj, ko je delu Slovencev 1809 v Napoleonovi Iliriji prvič zasijala doba reakcije proti dunajskemu centraliz-

mu. Kulturno stremljenje ilirskega guvernerja Marmonta in politična naslednost cesarja Napoleona se sijajno zrcalita v načinu, kako sta sprejela predloge slovenskih preporoditeljev, da se višje šolstvo v Ljubljani izpopolni do univerze ter zopet opremi z vsemi zunanji atributi visoke šole. Ecole centrale v Ljubljani, ki je delovala od 1810—1814, je bila popolna univerza, ki je imela namen, da izobrazuje filozofe, »medicince kirurške, farmacevte, zemljemere, inženere, arhitekta, juriste« in teologe (imela je stolice za fancosko, italijansko in latinsko govornišvo, metafiziko, narodno pravo in moralo, univerzalno zgodovino, Code Napoléon, kriminalno pravo, risanje, arhitekturo, matematiko, mehaniko, hidravliko, eksperimentalno fiziko, splošno in farmacevtsko kemijo, naravoslovje, botaniko, anatomijo in fiziologijo, patologijo, kliniko, zdravstvo, državno medicino, kirurgijo, porodništvo ter še posebno filozofske in teološke kurze). Napoleonova univerza v Ljubljani je imela pravo, da je podeljevala akademsko dostojanstva.

Povrnitev Avstrijcev 1813 je pomenila za ljubljanski visokošolski študij zopet okrnitev in degradacijo (po zlu so šla zlasti vsa predavanja iz področja tehnike in pa pravo podeljevali

* Spomenica vseh slovenskih kulturnih, stanovskih in gospodarskih organizacij proti nameravanemu okrnjenju ljubljanskega vseučilišča.

prelestna telesa; kaj skriva pa krinka?

Obrazi žare, trde srajce se bočijo. Godba zaigra in udajajo se pari razkošnemu tangu. Opojna godba se vesa v telo in nervozna je igra prstov.

Si bil že, prijatelj, na predpustnem veselju? Ob razkošnih zvokih se vrtel v objemu prelestnih cigank — kdo jim ve starost in ime? — Si videl neznanih oces žarenje, občutil drhte-nje prs?

Tam v kotu stoji gospa, še ji življenja nemir v očeh lesketa; a vendar, adijo gospa!

Muzika svira. Disharmonije udarjajo na uho, vžigajo srca, v divjem ritmu se zvija prelestno telo.

Ti vražja pierotka, deklica mala! Me poznaš? Kako je mogoče? No — in? Hudiček ti zlati!

Se poznamo, gospa! Zdi se mi, da so zavidni njeni pogledi.

Zakaj pravljice vse se začno: Ne-koč je bilo!

Nekoč je bilo!

Zaslanjajo srca v divjem hlepenju, sedanost pretvarja se v potisočeno preteklost, prošlost baje trdo ob neutešena srca.

Nekoč je bilo!

V sentimentalnem valčku se zazibljejo pari . . .

Maska z žalostnimi očmi, zakaj tu-di danes se varaš? Je ubito življenje, zamrl je Tvoj smeh! Kaj delaš, tujka, med nami?

Si bila Ti ljubica moja? Bog Ti dai srečo! Prijazen pozdrav in adijo!

Pa kdo si, prelepa ciganka?

Demaskiranje! Negotovi pogledi: še bo vedno lepo?

Razočaranja, očaranja!

Sivo jutro, svinčeni obrazi, trudne oči.

Z bogom kraljestvo sanj! Likerji v kavarni, zmečkane obleke, zrak duši.

Staccati in konec!

Je bilo lepo?!

Kino.

Mestni kino. V sredo 22. februarja zaprto. — Četrtek 23., petek 24., sobota 25. in nedelja 26. februarja: »Napoleon Bonaparte«. I. del. Ogromen zgodovinski vefilm v 2 delih s predigra. V vlogi Napoleona Bonaparta sloviti francoski igralec *Albert Dieudonné*. V ostalih vlogah *Gina Manès, Suzy Vernon, Nikolaj Kolín, Aleksander Kubicki* in *Peter Bačev*. Režiral: *Abel Gance*, najgenialnejši režiser evropskega kontinenta. »Napoleon Bonaparte« je po sodbi najuglednejših strokovnjakov največji zgodovinski film na svetu. — III. del sta predvajala v soboto 3. in nedeljo 4. marca.

Celje, pozor! V kinu *Gaberje* je danes otvoritev »Raja na zemlji«, največjega nočnega lokala, v katerem sodeluje: 24 najlepših »Convent-Girls«, ravnokar iz Londona dosepih, ter ensemble nemških filmskih starov in igralcev. Videli bode-te tudi — sicer to tajnost ne bi

akademsko dostojanstvo). Toda tudi sedaj so še ostale v Ljubljani tri »fakultete« s skupnim »rektorjem«: »filozofski študij«, »teološki študij«, »medicinsko-kirurški študij« (s stolico za kirurgijo, porodništvo, živino-zdravništvo, ranocelstvo). Živ je ostal tudi slovenski spomin na ljubljansko univerzo, a v preporoditeljskih sreih je že čakala nova formula, da se 1848 ob prvi novi zori politične svobode manifestira: hočemo slovensko univerzo v Ljubljani.

Zahteva Slovencev, da dobijo visokošolski pouk v Ljubljani v primer-nem obsegu n v slovenskem jeziku je postala prominentna točka prvega slovenskega politično-prosvetnega programa in celo nekateri avstrijski po-litiki so se v dobi politične treznosti nanjo ozirali.

V revolucionarnem letu 1848. se je prvič javno podčrtal klic po slovenski univerti v Ljubljani. K ostalim visokošolskim predmetom v Ljubljani so se pridružila 1849 še predavanja o civilnem in kazenskem pravu, ki so se vršila v slovenskem jeziku.

Ko je reforma šolstva 1849 filozofijo združila z gimnazijo, teologijo osamosvojila, a »medicinsko-kirurški študij« odpravila, so se sloven-ska predavanja iz civilnega in kazen-skega prava nadaljevala do 1854 v

smeli izdati — velikega opominjača k npravnosti gospoda poslanca, ki se tamkaj zabava — razumljivo da »in-kognito« — v zelo veseli družbi dam in gospodov, ki so svoj živi dan bojkotali zakonski stan. Veselja in smeha brezmejno! Ker bo »Raj na zemlji« samo tri dni, to je v sredo, četrtek in petek v Celju, naj nikdo ne zamudi priliko si ga ogledati!

Po domovini.

d *Lakota v Hercegovini.* »Politika« z dne 21. t. m. poroča, da je odbor Rdečega križa že prejel iz Hercegovine seznam onih ljudi v Hercegovini, kateri neobhodno potrebujejo podpore. Te sezname so izdelali občinski pomožni odbori v sporazumu z okrajnimi glavarji. Po teh seznamih gladuje v Hercegovini od 50.000 družin 14.000 s prilično 70.000 družinskimi člani. Od teh družin je mnogo takih, katerim preti od lakote smrtna nevarnost, ako se jim kmažu in obilno ne pomore. V samem Mostarju gladuje 2.650 ljudi; veliko šte-vilo je pa takih rodbin, kjer se je samo enkrat na dan. Glavni odbor Rdečega križa je poslal za enkrat v Hercegovino 40 vagonov žita, Narodna odbrana 6 vagonov in mostarski oblastni odbor 26 vagonov. — Po poročilih podružnice Rdečega križa v Mostarju poostroje bedo pomanjkanje vsakega zasluzka.

Naši izseljenci v decembru 1927. Po statistiki, ki jo je sestavil izselje-niški komisariat v Zagrebu, se je iz-selilo iz naše kraljevine v prekmorske dežele decembra 1927 v celem 1425 ljudi napram 1414 v decembru 1926. Skupno se je v l. 1927 izselilo 21.976 ljudi, to je za 3.746 več ko v l. 1926. Decembra je šlo v Argentinijo 697, v Združene države 374, Uruguay 126, Avstralijo 82, Kanado 58 izseljencev, ostanki drugam. Iz Sloveniji se je iz-selilo 215 ljudi.

Popravila v luki na Sušaku. Pravkar je razpisalo ravnateljstvo pomorskega prometa v Splitu za pol milijona dinarjev raznih popravil in zgradb v sušaški luki. V Sušaku niso zadovoljni, da država tako počasi popravlja in ureja njihovo luko.

Jedna največjih g'mnazij v državi je v Karlovcu. Letos šteje skoro 900 učencev in 35 profesorjev. Na tej gimnaziji sta maturirala g. Stefan Radić l. 1891 in Svetozar Pribičević l. 1894.

r Carinske olajšave za Ljubljanski velesej 1928. Carinski svet je na svoji seji 24. januarja t. l. izdal sledeč odlok, ki ga je finančni minister odobrila: 1. Da se pri časnem uvozu predmetov, namenjenih za Ljubljanski velesej, ki se vrši od 2.—11. junija 1928 ne plačuje predpisana uvozna carina, ampak da se iste zavaruje z garantnim pismom kake banke, ki je upravičena za trgovanje z devizami in valutami, po predhodnem protokolaranju pri gen. inšpektoratu min. financ. 2. Da se pri izvozu v roku od 6 mesecev

Gradcu, a pridružile so se jim še stolica za kazensko-pravni red ter dve bogoslovni stolici. Ker pa dijaki v dobi reakcije niso mogli več delati izkušeni v svojem materinem jeziku, so ta pre-davanja prenehala.

Zahteva slovenskega naroda po lastni univerzi v slovenskem kultur-nem središču po 1848 ni nikoli več utihnila, čeprav je Avstrija v izvaja-nju »nemško-nacijonalističnega pro-grama skromne koncesije zopet uki-nila.

Čim so Avstriji razmere dovoljeva-le zopet svobodnejšo besedo, so Sloven-ci leto za letom na taborih, v parla-mentu, v deželnih zborih, v občinah in kulturnih korporacijah vedno ener-gičneje tirjali ustanovitev univerze v Ljubljani. Avstrijska vlada je morala vsaj toliko popustiti, da je ustvarila 1895 v Gradcu za slovenski jezik in književnost stolico z obveznim sloven-skim predavateljskim jezikom za glavni predmet.

Ustanovila je tudi vrsto štipendij, s katerimi so nadaljevali študije kan-didati docentur za nameravano ljubljansko univerzo; skoro vsi ti štipen-dist delujejo res danes na ljubljanski univerzi.

(Dalje prih.)

računajoč od dne izvršene uvozne ekspedicije, brez posebnega odobrenja direkcije, vrne položeno garantno pismo. 3. Da se izvoz vrši po obstoječih pred-pisih za prevoz brez osiguranja valute, ako je izvršena pogodna ekspedicija. 4. Prostor na velesejmu se smatra za čas velesejma ter 8 dni pred in po velesejmu, za carinsko skladišče. Vsled tega odpade vsako plačevanje dnevnic v času od 7. do 12. in od 3. do 6. 5. Da carinarnica smatra vse pošiljke za nujne. 6. Stroji, predani na Ljubljanskem velesejmu zamorejo biti oproščeni od plačila uvoznih carinskih dajatev v toliko, v kolikor za to obstoji zakonska možnost, a šele po pred-ložitvi potrebnih potrdil. 7. Da odpade tudi plačilo 4 odst. davka na blago, ki je prodano osebam, ki so plačale davke za poslednje tromesečje. Potrebno pa je za to potrdilo velesejma, trgovske zbornice in davkarije. Dalje so dovoljene tudi velike olajšave v načinu carinjenja razstavnega blaga.

Raznotero.

r Brezposelnost v Avstriji. Kakor znano imamo pri nas v Jugoslaviji, ki šteje med agrarne države, okrog 60 tisoč brezposelnih. Zanimive so številke o brezposelnosti v sosednji državi, Avstriji, ki ima polovico toliko prebivalstva, kakor Jugoslavija, ki pa je vsaj v pretežnem delu izrazito industrijska dežela. Dne 1. februarja t. l. se je tam naštel 262.000 brezposelnih delavcev in zasebnih uradnikov. Od teh je do-hajvalo 231.000 brezposelno podporo, 31.000 pa jih je bilo brez vsake pod-pore. Samo na Dunaj je odpadlo 39 tisoč podpiranih brezposelnih, na ostalo Avstrijo pa 142.000. Napram istemu času preteklega leta je padlo število brezposelnih za 6000. Tekom prošlega leta se je vsled racionaliza-cije podjetij prihranilo okrog 30.000 delavskih mest, za katere se je dobilo nadomestila in zaposlitev na drugem kraju. To dokazuje, da je avstrijsko gospodarstvo znalo skrbeti, da racio-nalizacija podjetij ni šla na škodo de-lavca, ker je za 30.000 reduciranih nudila primerno zaposlitev drugod.

r Jedno milijardo dohodka in 13.000 mrtvih na leto nosi francoski avto-mobilizem. L. 1896 je bilo na Franco-skem ravno 100 avtomobilov, l. 1926, torej trideset let kasneje, jih je bilo preko 1 milijona in danes okrog 1.200.000, tako da pride na vsakega 37. prebivalca jeden avto. Nasprotno sta bila l. 1896 v Parizu 10.102 fija-kerska konja, danes jih je pa le 44! Avtomobilska industrija zaposluje na Francoskem 400.000 delavcev, torej petino vsega francoskega delavstva. Industrijalci in delavci plačajo drža-vi nad eno milijardo različnih davkov in doklad. L. 1926 je poginilo od av-tomobilov 13.000 ljudi, 350.000 pa jih je bilo lažje in težje ranjenih.

r Kako gradijo železniške predore v Rumuniji. Znano je, da vlada v Ru-muniji neverjetna korupcija. Ampak sledeča historija pa je menda le vi-šek tega, kar je možno celo v Rumuni-ji. Gre za gradnjo predora, skozi kate-rega bi naj šla direktna železniška zveza med Sedmograško in Bukovino. Pri gradnji tega predora Poiana Stampi je bila rumunska država v 9 letih ogoljufana za nič manj ko 956 milijonov lejev. Ta predor je začela graditi Avstrija, ker je hotela olajšati preskrbovanje svoje armade v Bukovini. Predor je bil projektiran v dolžini 1.800 m. Štiri tisoč vojnih ujetnikov je noč in dan delalo na gradnji predora. Jeseni l. 1918 je bil predor malodane gotov. Toda zgra-jena še ni bila proga od Kisilve v Dorna vatro in tudi predor še ni bil izzidan. Po prevratu je prišla ta oko-lica pod Rumunijo, ki je spoznala ve-liko važnost nove železniške zveze in je hotela omogočiti dogotovitev. Tako je prišlo, da rumunski državni erar daje sedaj vsako leto več ko sto mili-jonov lejev za to delo — a do danes še ni gotov niti predor niti jeden ki-lometer železnice!

r Nesreča v premogovniku. Pri po-zaru v premogovniku Timmeru na Angleškem je zgorelo 39 rudarjev.

Razsvetljene hišne številke upeljejo v Pragi, da na ta način olajšajo orien-tacijo po mestu po noči. Številka in ime ulice pride v posebno bakreno škatljo, ki bode razsvetljena z elektriko ali kako drugo lučjo.

Jožefina Baker na plakatu. Filmski plakat znane zamorske plesalke Jože-fine Baker v Parizu je doživel čudno usodo na Švedskem. V Gothenburgu je neka gospa Hulda Matsen dvignila proti plakatu, na katerem je naslikana zamorka tako, da je oblečena samo z ovratnico, celo križarsko vojno. Njen energičen boj proti pomanjkljivi toaleti plesalke pa je bil brezuspešen. V šved-ski pokrajini Dalekarliji je nek pastor odrezal spodnjo polovico plakata, tako da je ostala le gornja Jožefina. Vsled protestov si je potem lastnik kina po-magal tako, da je pod oprsje zamorke nalepil drugi plakat, ki kaže dolnji del švedske narodne noše.

r Prvi nebotičnik v južni Nemčiji je bil te dni izročen uporabi. Je to najstajst nadstropij visoka nova stav-ba poštnega ravnateljstva in contrale za poštna zavoje v Stuttgartu.

Književnost.

k Nov slovenski humoristični list. V Ljubljani je začel pred kratkim izha-jati humoristični štirinajstdnevnik »Skovir«. Prvi dve doslej izišli številki (po 16 strani male oblike) sta tako glede ilustracij kakor ostale vsebine prav dobri in nam dajeta upanje, da se bo iz »Skovirja« razvil res izvršten humoristični list. Umestno je, da so se našli ljudje, ki so se lotili nevalež-nega izdajanja slovenskega humoris-tičnega lista. Takšne časopise ima vsak civiliziran narod, pa jih imejmo tudi mi — vsaj enega! Smisla za hu-mor je menda precej med Slovenci, ki pa imajo, žal, manj smisla za plače-vanje naročnine. To pa je, naravno, glavno vprašanje, ako se hoče ohraniti časopisu življenje. Ako hoče biti list dober, več stanje in to morajo uvaževati vsi, ki tehtajo višino naročnine. List stane četrletno 20 Din itd. (posa-mezna številka 4 Din) in se naroča na naslov: Uprava »Skovirja«, Rožna do-lina, Cesta II./18, p. Vič. Dobiva se v prosti prodaji po trafikah v vseh po-membnejših krajih Slovenije. Toplo priporočamo!

k »Naše gorice«, glasilo Vinarskega društva v Mariboru. 2. številka. Ured-nik A. Žmavc. »Naše gorice« so po-stale našim vinogradnikom ljub gost, katerega vsak mesec željno pričakuje-jo. Ta številka je iznenadila tako po obsegu (4 tiskovne pole) kakor po izredno bogati vsebini. Tu najde na-predni vinar vse, kar mu je za njego-vo obratovanje tako nujno potrebno. Članki so deloma teoretični, deloma praktični. Tako mora tudi biti. Na-šim vinarjem sicer prijaajo navodila za neposredno praktično rabo, ali ho-čejo pa tudi še kaj več, želijo vpogle-dov v druge panoge kmetijstva, v razna obsežnejša gospodarska vprašanja. In vse to nudijo »Naše gori-ce«. Kdor še lista nima, naj ga ne-mudoma naroči. Prospekt dopošlje na zahtevo upravništvo »Naših go-ric« na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Zakaj se nekatera umetna gnojila ne smejo mešati?

V kmetijskih koledarjih in knjigah najdemo razpredelnice, ki pričajo, da so se nekatera umetna gnojila sploh ne smejo mešati, ali pa, da se smejo mešati šele tik pred uporabo. V naslednjem bom pojasnil upravičenost takih pravil, ki se zdijo marsikateremu nepoučenemu kmetovalcu nepo-trebna in nepraktična, češ da kom-plicirajo nabavo vseh za prehrano rastlinstva potrebnih snovi in da še poveča delo radi večkratnega troše-nja posameznih umetnih gnojil.

V mešanici umetnih gnojil nastanejo čisto izgube na hranilnih snoveh, bodisi radi njih izhlapevanja v ozračje, kakor pri slabo konservira-nem hlevskem gnoju, bodisi radi pre-tvorbe teh snovi v netopljive oblike, katerih ne morejo rastline neposredno izkoristiti. V mešanicah umetnih gnojil nastanejo včasih tudi svobodne ki-sline, ki razjedajo vreče, ali pa se tvo-rijo v njih grude, ki onemogočajo enakomerno trošenje mešanega gnojila.

Izgube z izhlapevanjem hranilnih snovi so pomembne posebno pri du-šikovih umetnih gnojilih, ki vsebuje-

jo dušik v obliki amonijevih soli. V tej obliki se nahaja dušik n. pr. v amonijevem sulfatu ali žveplenokislem amonijaku. Taka umetna gnojila se ne smejo mešati s snovmi bazičnega značaja, kakor so apneni prah, pepel, apneni dušik. Thomasova moka itd. Kalcij in kalij, ki se nahajata v takih umetnih gnojilih, izpodrineta amonijak iz njegovih spojin in se sama spajata s kisljinami, ki so bile doslej spojene z amonijakom. Ako mešamo n. pr. amonijev sulfat z apnenim prahom, nastaneta sadra in svobodni amonijak; le-ta je hlapljiv in izpuhti v ozračje, a z njim se izgubi tudi dragoceni dušik.

Umetna gnojila, ki vsebujejo dušik v obliki soli dušikove kisline, torej razni solitri, kot je n. pr. čilski soliter, se ne smejo mešati s superfosfatom. Dušično kislino lahko izpodrine v taken slučaju fosforjeva kislina, ki je v obliki enoapnikovega fosfata nasičena le s tretjino kalcija in es radi tega lahko spaja še z dvema tretjinama apnika ali z ekvivalentno količino kake druge kovine.

(Dalje prih.)

Ključ do uspeha

v trgovskem poslovanju je moderna reklama. Najboljše uspehe dosežete z inseriranjem

v „NOVI DOBI“.

Listnica uredništva.

Starešinska zveza »Triglav«, Maribor: Ker v petek ni bilo prostora, smo priobčili danes. — Ptuj: Seveda rad sprejmemo. Ptujске nacionalne razmere sploh potrebujejo skrajno ostro krtačo!

Brivnica „ZORA“

Matija Gubca ul. 2, v neposredni bližini kolodvora. Britje in rezanje las prvovrstno. Cene konkurenčne. Dijaki polovične cene. Sprejme tudi britve v brušenje.

Proda se

srednjeveliko poslopje z vrtom, deloma zidano, deloma leseno, z peko krito, iz katerega se lahko takoj naredi več stanovanj. 5 minut oddaljeno od kolodvora. Naslov v upravi lista.

Dunajski velesejm

(11. do 17. marca 1928)

(V rotundi do 18. marca)

Posebne prireditve:

Reklamna razstava — dunajski salon modnih kožuhov

Razstava avtomobilov in motornih koles — »Električno vozilo« — Tehnične novosti in iznajdbe — Sejm za zgradbo cest — Weeckend (ob koncu tedna)

Vizum za potniški list nepotreben! S sejmsko izkaznico in potniškim listom prost prehod čez mejo na Avstrijo-ko! Ogrski prehodni vizum se izda na meji proti pokazilu sejmske izkaznice! Znatno znižane vozne cene na jugoslovanskih, avstrijskih in ogrskih železnicah, na Donavi, na Jadranskem morju kakor tudi v zračnem prometu. Vsakojaka izvestila kakor tudi sejmske izkaznice (à 40 Din) se dobe pri družbi

Dunajski velesejm d. d. Dunaj VII. (Wiener Messe, A.-G., Wien VII.)

in med časom sejma v Lipskem pri izvestilnem uradu v Lipskem (Leipzig), avstrijsko sejmsko poslopje, ter pri častnem zastopstvu v Celju:

Prva hrvaška štedionica, podr. Celje.

Prodajam patent „ognjevarno stojalo za petrolej s črpalko“.

Vpraša se pri Iv. Ravnikarju v Celju.

Odda se **meblovana soba**

na ulico, s 1. marcem. Krekov trg 1, pritličje.

Poceni se proda zaradi odpotovanja

kompletno, skoraj novo pohištvo

iz trdega lesa,

šivalni stroj

in

zavora za vijake

(Schraubstock). L. STARY,

Zavodna 62 pri Celju.

Stelaže 2-2

za 3 do 4 prostore, postavljene in razstavljene, v zelo dobrem stanju, se poceni prodajo. Vprašati v upravi.

Premog — zabuhovski, trboveljski in iz vseh drugih rudnikov dobavlja in dostavlja na dom v mestu in okolici

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

Enonadstr. hiša (vila) naprodaj

parket, električna luč, vodovod, kopalnica, velik vrt in njiva, za Din 230.000; enodružinska hiša v Gaberju z vrtom za Din 68.000. Naslov da Breznik, Dolgo polje 1. 2-2

Meblirana soba

s posebnim vhodom se takoj odda. 2 AŠkerčeva ulica 3, 1. nadstr. levo. 2

14letno dekle z dobro šolsko izobrazbo se želi učiti

za šiviljo ali modistinjo

kjer bi imela stanovanje in hrano v hiši in bi pomagala tudi pri gospodinjstvu. Naslov v upravi. 2-2

Zahvala.

Ob priliki bridke izgube naše ljubljene matere, gospe

Neže Pilih

se vsem, ki nas tolažili v težkem času, pristrčno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo požarnim brambam iz Trnovlj in Gaberja za častno spremstvo na zadnji poti in tudi vsem drugim, ki so pokojnico spremili k večnemu počitku.

Trnovlje, 22. febr. 1928.

Žaljuočii ostali.

Stanovanje

v sredini mesta, obstoječe iz 2 sob, predsobe in kuhinje, najemnina mesečno Din 130,—,

zamenjam za večje

v sredini mesta ali blizu kolodvora, z najmanj 3 do 4 sobami in kuhinjo ali malim lokalom. Najemnino plačam za celo leto vnaprej. Naslov se naj pusti v upravi.

Prodajalka

z daljšo prakso v speceriji in mešani trgovini, poštena in spretna, večča samostojnega vodstva trgovine, želi premeniti službo, najraje v Celju. Položi lahko tudi nekoliko kavcije. Ponudbe na oglasni oddelek »NOVE DOBE« pod »Poštena starejša moč«.

Vabilo

na

redni občni zbor

Nabavljalne zadruga državnih uslužbencev v Celju, ki se vrši dne 17. marca 1928 v kavarniški sobi Celjskega doma ob 20 h. Ako ob tej uri občni zbor sklepčen ne bo, se vrši pol ure kasneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen pri vsakem številu članov.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega odbora (tajnik, blagajnik).
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1927.
4. Razrešnica upravnemu in nadzornemu odboru.
5. Volitev upravnega in nadzornega odbora.
6. Slučajnosti.

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Celju

Franjo Dolžan, Celje

Za kresijo št. 4

Kleparstvo

in naprava strelovodov. Pokrivanje streh in zvenikov.

Vodovodne

inštalacije, naprava modernohigijeničnih kopalnih sob, klosetov in zdravstv. naprav.

Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršujejo točno in solidno ter po konkurenčni ceni. — Proračuni brezplačno. — Za vsa nova dela se prevzame jamstvo.

Inserirajte v „NOVI DOBI“!

Zvezna tiskarna v Celju

se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela, ki jih izvršuje okusno in po zmerni ceni.

Delaj, nabiraj in hrani, varčevati se ne brani!

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri stavbeni in kreditni zadrugi z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

Varčuj v mladosti, da stradal ne boš v starosti!

LASTNI DOM

Obreštuje hranilne vloge po 6 1/2 %

Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše. Jamstvo za vloge uad 2,000.000 Din.

Marljivost, treznost in varčnost so predpogoj pravnosti!

Pri naložbi zneska do 50 Din se dobi nabiralnik na dom.

Iz malega raste veliko!

Pisarna v Celju, Prešernova ulica 6.